

Användning och upplevelser av dopningsmedel

Det behövs mer kunskap om hur och varför dopningsmedel används och hur användning kan förebyggas. Detta faktablad ger inblick i hur dopningsmedel används och köps bland de personer i Sverige som svarade på frågor om dopning i Den europeiska webbundersökningen om narkotika 2024. Det belyser också upplevelser av biverkningar samt behov och erfarenheter av vård.

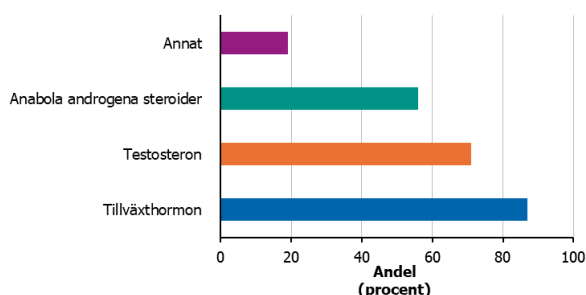
Övervägande män som svarat på frågor om dopning

I Sverige svarade 8 727 personer på undersökningen, varav 333 personer (96 procent män) hade använt dopningsmedel utan recept från läkare någon gång. De flesta var 25–44 år (82 procent). Drygt hälften hade en avslutad gymnasieutbildning och två av fem hade en avslutad högskole- eller universitetsutbildning. Varannan person hade använt dopningsmedel första gången i åldern 19–24 år. Det var vanligast att ha använt dopningsmedel i högst ett år (56 procent). Nästan en fjärdedel hade använt dopningsmedel i 2–3 år.

Vanligast att ha använt tillväxthormon

Det var vanligast att ha använt tillväxthormon och testosteron. Drygt varannan person hade använt anabola androgena steroider. Andra preparat som användes var bland annat sarm (selektiv androgenreceptor-modulator).

Figur 1. Andel som använt olika typer av dopningsmedel (utan recept från läkare). Mer än ett svarsalternativ var möjligt att uppge.

Frågor om dopning i Den europeiska webbundersökningen om narkotika 2024

Uppgifterna som presenteras kommer från den svenska versionen av Den europeiska webbundersökningen om narkotika, European Web Survey on Drugs 2024. Det är en anonym enkätundersökning, riktad till personer som använt narkotika de senaste 12 månaderna eller dopningsmedel någon gång i sitt liv, är minst 18 år och bosatta i Sverige.

Eftersom undersökningen inte är baserad på ett slumpmässigt urval kan resultaten inte generaliseras till alla personer som använder dopningsmedel i Sverige.

Mer information om undersökningen och övriga resultat finns att läsa i rapporten:

[Den europeiska webbundersökningen om narkotika 2024.](#)

De flesta har kurat en eller fler gånger

Det är vanligt att personer som använder dopningsmedel ”kurar”, det vill säga intar dopningsmedel under en viss tid med efterföljande uppehåll. Bland de som deltog i undersökningen och hade använt dopningsmedel under de senaste 12 månaderna var det lika vanligt att ha kurat en gång (cirka 30 procent), som att ha kurat tre gånger eller mer (cirka 30 procent). Det vanligaste sättet att inta dopningsmedlet på var att injicera (72 procent), svälja eller lösa upp det i munnen (47 procent).

Vanligast att köpa dopningsmedel på öppna internet och att få det levererat via post

Hälften av de som köpt dopningsmedel under de senaste 12 månaderna, hade gjort det via en webbshop på öppna internet. Mer än en tredjedel uppgav köp via direkt kontakt (personligen, via telefon, e-post, SMS). Mer än en fjärdedel hade köpt dopningsmedel via en krypterad internetmarknad eller darknet. Den vanligaste leveransmetoden var via vanlig post eller paket (67 procent), följt av att ha träffat sin kontakt eller säljare utomhus (27 procent) och att ha fått hemleverans av personlig kontakt eller säljare (16 procent).

Vanligast att använda dopningsmedel för att förbättra fysisk prestation

De huvudsakliga anledningarna till att använda dopningsmedel var för att förbättra sin fysiska prestation, till exempel öka styrkan (73 procent), för att förändra utseendet (66 procent) och öka självförtroendet (32 procent). En femtedel uppgav andra anledningar såsom återhämtning eller läkning, förbättra psykisk hälsa vid nedstämdhet, sömnbrist eller ångest, samt ökad sexlust och viktnedgång.

Varannan har upplevt biverkningar eller negativa hälsoeffekter av sin användning

Ungefär hälften av de som använt dopningsmedel uppgav att de upplevt biverkningar eller negativa hälsoeffekter av sin användning. De vanligaste biverkningarna var aggressivitet eller lättretlighet, följt av förändringar i sexlust eller problem med potens, förändringar i hårväxt samt hudproblem (se tabell 1). Mindre vanliga biverkningar var exempelvis hjärt- och kärlproblem, lever- och njurproblem samt förändringar i rösten. Dessa förekom bland färre än 5 procent av de svarande.

Tabell 1. De 10 vanligaste biverkningarna eller negativa hälsoeffekterna av dopningsmedel. Mer än ett svarsalternativ var möjligt att uppges.

Biverkningar eller negativa hälsoeffekter	Andel (procent)
Aggressivitet eller lättretlighet	16
Förändringar i sexlusten eller problem med potens	15
Förändringar i hårväxt	15
Hudproblem	15
Förändringar i könsorganen	13
Psykisk ohälsa såsom depressiva besvär, oro och ångest	12
Sömnstörningar	11
Svullnad	11
Förändringar i bröstet	8
Annat	5

Vård söks främst för biverkningar och negativa hälsoeffekter

Cirka en fjärdedel av de som upplevt biverkningar och negativa hälsoeffekter hade sökt vård för dessa. Vanligast var det att ha sökt vård på vårdcentral, vilket

10 procent av de som upplevt biverkningar och negativa hälsoeffekter hade gjort. Bland de som inte hade sökt vård för sina biverkningar var anledningarna till detta att biverkningarna inte upplevdes som negativa, eller att de var övergående. Andra anledningar var låg tilltro till vård och myndigheter, eller en rädsla för negativa konsekvenser. Det var 3 procent av de som använt dopningsmedel som upplevt behov av behandling eller stöd för att sluta med dopningsmedel. En lika stor andel hade fått sådan behandling eller stöd.

Resultatens bidrag i arbetet mot dopning

Resultaten visar att en relativt stor andel av de personer som i enkäten svarat att de använt dopningsmedel har upplevt olika biverkningar. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta förebyggande för att minska användning av dopningsmedel och att hälso- och sjukvården känner till de olika biverkningarna och negativa hälsoeffekterna. Det är även viktigt att uppmärksamma de personer som behöver vård och erbjuda både behandling för biverkningar och stöd för att sluta med dopningsmedel. Hur mycket och hur länge man har använt dopningsmedel kan påverka upplevelsen av biverkningar eller negativa hälsoeffekter och även behovet av vård och stöd. Att det var så få som upplevde behov av eller hade sökt vård för att sluta använda dopningsmedel bland de som svarade kan delvis bero på att de flesta hade använt dopningsmedel i högst ett år.

Resultaten om hur dopningsmedel köps och levereras kan användas i det brottsförebyggande arbetet mot försäljning av dopningsmedel.

Eftersom resultaten är baserade på en riktad undersökning går det dock inte att generalisera resultaten till alla som använder dopningsmedel i Sverige. Det är också relativt få personer som svarat på en del av frågorna. Resultaten bör därför tolkas med försiktighet.

Resultaten kompletterar befintliga data inom dopningsområdet

Denna undersökning har möjliggjort insamling av data från personer som annars hade varit svåra att nå. Genom att inkludera de som använder dopningsmedel i undersökningen har vi fått ökad förståelse för användning, köp och upplevelser av dopningsmedel i denna målgrupp, som inte fångas upp i traditionella befolkningsundersökningar. Resultaten utgör därmed ett viktigt komplement till andra undersökningar på dopningsområdet.